

Matolcsy Miklós Általános Iskola helyi tanterv

Ének-zene 5. évfolyam

Témakörök

Témakör: Zeneművek/ Énekes anyag

JAVASOLT ÓRASZÁM: 34 óra

Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből – 5. osztály

Műzenei szemelvények, más népek dalai

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Ismeretek

A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése

A Szózat hallás utáni megtanulása és éneklése

A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel
- A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével
- A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is
- A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszerezen játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel
- Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből
- Megzenésített versek éneklése tanár, hangszerezen játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel
- A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel
- Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani
- Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni
- Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül
- Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása
- A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben
- Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban
- A megélt élmények feldolgozásának segítése

Fogalmak

adatközlő, Régi és új stílusú népdal, kvintváltás, ereszkedő és kupolás dallamvonal, mezzoforte., a cappella; kamaraének – társasének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato

Javasolt tevékenységek

A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása
Népszokások eljátszása
Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában
Részvétel az iskolai kórus munkájában
Részvétel a Zenei Világnap alkalmából az iskolában megvalósuló rendezvényen
Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán

Témakör: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

Zenehallgatási anyag – 5. osztály

Ismeretek

A karmester és a karvezető különböző szerepének megértése

A madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, a szöveges és abszolút zenében a legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató, síp) ismerete

A klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafűvők rézfűvők, vonós, ütős)

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével
- Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben
- Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz
- Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között.
- Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket
- Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében

Fogalmak

madrigál, Népi és klasszikus hangszercsaládok és hangszerek, karmester, karvezető, programzene, színpadi zene, alkalmazott zene, cselekmény, műfaj, funkció, zenei téma, komolyzene, könnyű zene, a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)

Javasolt tevékenységek

Részvétel ifjúsági hangversenyeken

Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán

Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához

A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése

Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről

Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről

Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)

Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

Témakör: Ismeretek / - Ritmikai fejlesztés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

Ismeretek

Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet

A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján
- Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója
- Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban
- Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.

Fogalmak

tizenhatod, Kis éles, kis nyújtott ritmus, váltakozó ütem

Javasolt tevékenységek

A dalok ritmusának hangoztatása

Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között

Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával

Egyszerűbb ritmushangszerek készítése

A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása

Témakör: Ismeretek - Hallásfejlesztés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Ismeretek

Tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv

Kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund

Dúr és moll hangzás

Módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A tiszta hangközök felismerése és megnevezése
- A kis és nagy terc és szekund hangzatalkotó szerepének érzékelése és megértése
- A dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése
- Ismerje a fi, szi, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével
- A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése
- Alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.)

Fogalmak

módosított hangok, módosító jelek, dúr - moll jelleg, hármashangzat, hangzat, Hangköz

Javasolt tevékenységek

A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel

Zenei kérdés, válasz rögtönzése

Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával

A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

Témakör: Ismeretek – Zenei írás, olvasás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

Ismeretek

C-dúr, a-moll

az abszolút hangnevek

a módosított hangok grafikai képe és írása

a tiszta hangközök grafikai képe és írása

a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása

a tizenhatod – formációk grafikai képe és írása

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival
- az új ritmikai elemek felismerése kottaképben
- az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban

- a tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
- a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel
- a tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren próbálva
- rövid dallamok írása betűkottáról hangjegybe, C-dóban

Fogalmak

előjegyzés., természetes moll, Tempójelzés, dúr, abszolút hangnevek, relatív szolmizáció

Javasolt tevékenységek

A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése

Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal

Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával

A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.